

Saistītu (viena vienota) uzņēmumu vērtēšana 19.2 pasākumā “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju”

MK Noteikumi Nr.590 11. punkts - nosakot atbalsta pretendenta apgrozījuma apmēru, ņem vērā arī šā atbalsta pretendenta saistītos uzņēmumus, tajā skaitā vienu vienotu uzņēmumu.

!!!Nosakot atbalsta pretendenta apgrozījumu tiek ņemts vērā uzņēmuma kopējais apgrozījums, nedalot ieņēmumus pa nozarēm.

Saistīti uzņēmumi atbilst Komisijas 2014. gada 25. jūnija Regulas (ES) Nr. 702/2014¹, ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, I pielikuma 3. panta 3. punkta nosacījumiem;

Par saistītu (arī viens vienotu uzņēmumu) atbilstoši Noteikumu Nr.599² 56.punktam uzskata arī šādu atbalsta pretendentu:

- komersantu, zemnieku saimniecību, zvejnieku saimniecību, fizisku personu, kura reģistrējusies kā saimnieciskās darbības veicējs, vai individuālo komersantu, ja tiem ir kopīga saimnieciskā darbība ar citu komersantu, zemnieku saimniecību, zvejnieku saimniecību, fizisku personu, kura reģistrējusies kā saimnieciskās darbības veicējs, vai individuālo komersantu vai ja tie tieši vai netieši kontrolē attiecīgo saimnieciskās darbības veicēju;
- personu, kura reģistrējusies kā saimnieciskās darbības veicējs un ir līdzīpašnieks arī zemnieku saimniecībā vai zvejnieku saimniecībā

Uzņēmums ir saistīts (viens vienots uzņēmums Noteikumu Nr. 599 56.punkts) (Regula Nr.702/2014 1.pielikums 3.panta 3.punkts), ja:

1. vienam uzņēmumam pieder **vairāk kā 50%** otra uzņēmuma kapitāldaļu vai balsstiesību;
2. vienam uzņēmumam ir tiesības iecelt vai atlaist otra uzņēmuma pārvaldes, vadības vai uzraudzības struktūras locekļu vairākumu citā uzņēmumā;
3. līgums starp uzņēmumiem vai uzņēmuma dibināšanas līgums, vai statūti paredz vienam uzņēmumam dominējošu ietekmi otrā uzņēmumā;
4. viens uzņēmums, pamatojoties uz līgumu kontrolē lielāko daļu kapitāldaļu vai balsstiesību otrā uzņēmumā.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:32014R0702>

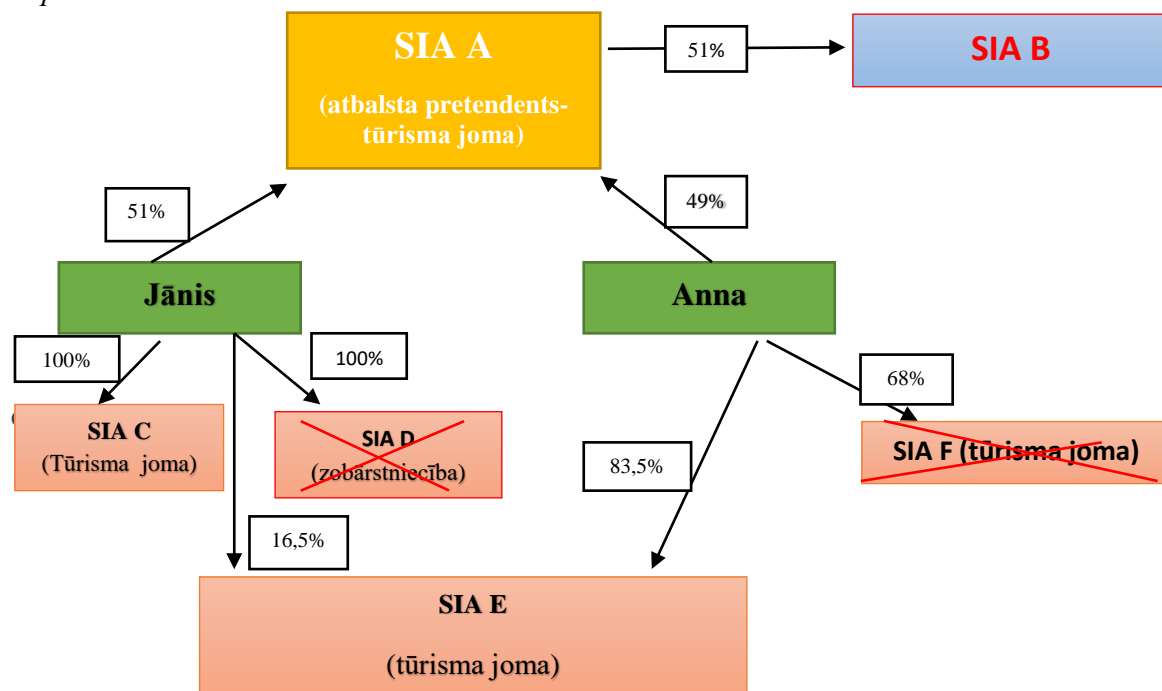
² Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumi Nr.599 “Noteikumi par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda, kā arī par valsts un Eiropas Savienības atbalsta lauksaimniecībai un lauku un zivsaimniecības attīstībai finansējuma administrēšanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā”

Saistība starp uzņēmumiem, ko nodrošina fiziska persona vai personu grupa, tiek ņemta vērā, aprēķinot datus uzņēmumam, un uzņēmumi tiek uzskatīti par saistītiem, ja:

- ir spēkā kāds no iepriekš šajā punktā norādītiem nosacījumiem, t.i. personai vai personu grupai pieder divos vai vairākos uzņēmumos kapitāldaļu vai balsstiesību vairākums, vai arī dominējoša ietekme, pamatojoties uz līgumu, statūtiem u.c.;
- uzņēmumi darbojas vienā un tajā pašā vai blakus esošajos ražojumu vai pakalpojumu tirgos*

**blakus esošie tirgi ir tirgi, kas atrodas tieši augšup vai lejup no attiecīgā tirgus.*

1. piemērs

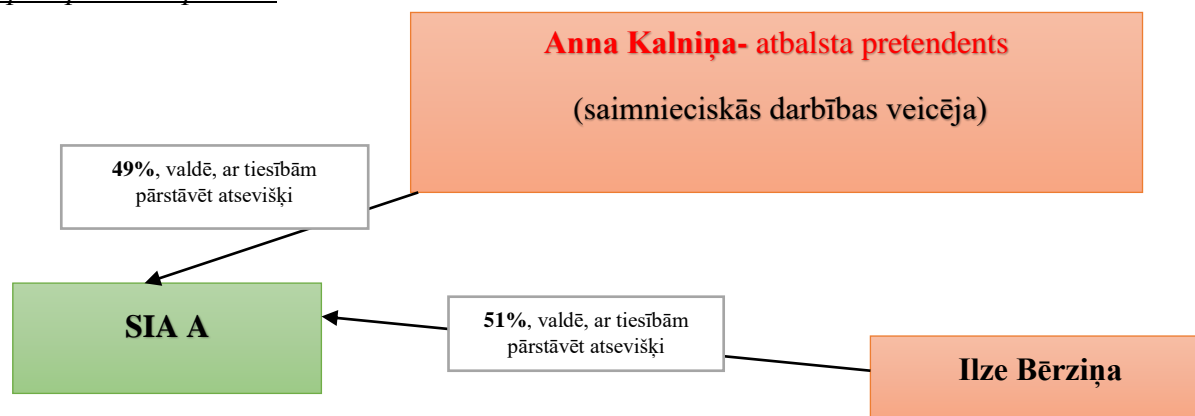
- 1) SIA A **ir saistīts** uzņēmums ar SIA B, jo **SIA A pieder** kapitāldaļu vairākums SIA B (nav svarīga SIA B uzņēmuma darbības nozare)
- 2) SIA A **nav saistīts** uzņēmums ar SIA D, jo neskatoties uz Jāņa kapitāldaļu vairākumu abiem uzņēmumiem ir dažādas nozares.
- 3) SIA A **ir saistīts** uzņēmums ar SIA E, jo saistību starp uzņēmumiem nodrošina fizisku persona grupa Jānis un Anna.
- 4) SIA A **nav saistīts** uzņēmums ar SIA F, jo Annai SIA A nepieder kapitāldaļu vairākums un attiecīgi netiek ņemti vērā citi Annai piederošie uzņēmumi
- 5) SIA A **ir saistīts** (viens vienots) uzņēmums ar SIA C, jo Jānim pieder kapitāldaļu vairākums un arī abiem uzņēmumiem ir vienādas darbības nozares.

SIA A ir saistīts uzņēmums = SIA B + SIA C + SIA E, attiecīgi, tiek summēts visu uzņēmumu apgrozījums.

2.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents Anna Kalniņa ir saimnieciskās darbības veicēja. Uzņēmumā SIA A Annai Kalniņai pieder 49% kapitāldaļu, bet Ilzei Bērziņai 51% kapitāldaļu. Anna Kalniņa ar SIA A darbojas vienā nozarē un vienā teritorijā un Anna Kalniņa savu pakalpojumu sniegšanai telpas nomā no Ilzes Bērziņas.

Atbilde: Anna Kalniņa un SIA A nav uzskatāmi par saistītiem uzņēmumiem regulas Nr.702/2014 izpratnē, bet tie ir uzskatāmi par vienu vienotu uzņēmumu MK Nr.599 56.1.apakšpunkta izpratnē.

3.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents SIA (darbības veids saistīts ar kravu pārvadājumiem (papildus darbības nozares tūrisms un lauksaimniecība). SIA kapitāldaļas 100% pieder Līgai Zariņai, Līga ir arī vienīgā valdes locekle uzņēmumā. Projekta ietvaros plāno- uzsākt jaunu tūrisma pakalpojumu “Putnu vērošana”.

Papildus Līga Zariņa ir pārvaldniece ar paraksta tiesībām ZS. ZS īpašnieks ir Jānis Zariņš, kurš ir Līgas vīrs. ZS darbības nozare – kravu pārvadājumi un lauksaimniecība.

Atbilde: SIA un ZS ir saistīti uzņēmumi, kurus saista fiziska perona- Līga un tie kopīgi darbojas.

Saskaņā ar regulas Nr.702/2014 I pielikuma 3.punktu uzņēmumi ir saistīti, ja uzņēmumos darbojas fiziska persona vai fizisko personu grupa, kuras kopīgi sadarbojas, ja tie pilnīgi vai daļēji darbojas tajā pašā konkrētajā tirgū vai blakustirgos.

Tiesu prakse par laulāto uzņēmumiem:

[..] Apgabaltiesa vērs uzmanību, ka iestādei projekta apstiprināšanas brīdī lielā mērā ir jānovērtē arī riski, jo darbība projekta apstiprināšanas brīdīt tiek tikai plānota. Šādā aspektā iestādei ir jāņem vērā, ka vīrs un sieva, pat ja viņi reģistrē atsevišķu saimniecisko darbību, ir savstarpēji saistīti, ņemot vērā laulības faktu. Laulība jau pati par sevi nozīmē to, ka laulātajiem ir pienākums rūpēties vienam par otru. Līdz ar to šādā situācijā arī laulāto materiālās intereses ir savstarpēji cieši saistītas. Tas savukārt norāda uz to, ka pat situācijās, kad laulāto saimniecības ir juridiski nošķirtas, ņemot vērā fizisko personu laulību saistības, pastāv augsta iespējamība, ka starp uzņēmumiem izveidosies sadarbība regulas Nr.702/2014 izpratnē, ja tie darbojas vienā nozarē. Šādiem uzņēmumiem pastāv vērā ņemams risks, ka saistība jau ir izpaudusies, bet slēptākā formā (piemēram, netieša finansēšana, īpaši labvēlīgu nosacījumu iekļaušana darījumu slēgšanā, kopīgas infrastruktūras izmantošana, dažādu neregistrētu savstarpēju pakalpojumu sniegšana). Tāpat pastāv iespējamība, ka sadarbība var realizēties dažādu norunu veidā turpmākā perioda ietvaros. Atbildētājam šādās situācijās konsekventi ir jāņem vērā abu saimniecību kopējie rādītāji, nosakot to, vai valsts atbalsts ir piešķirams.

(Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 6.novembra spriedums lietā Nr.A420316917).

SIA- Atbalsta pretendents

100%- Līga Zariņa

Apgrozījums: kravu pārvadājumi 7000 EUR,
tūrisms 6000 EUR

Saskaņā ar regulas Nr.702/2014 I pielikuma 3.punktu uzņēmumi ir saistīti, ja uzņēmumos darbojas fiziska persona vai fizisko personu grupa, kuras kopīgi sadarbojas, ja tie pilnīgi vai daļēji darbojas tajā pašā konkrētajā tirgū vai blakustirgos.

ZS- īpašnieks Jānis Zariņš

Līga Zariņa- pārvaldniece ar paraksta tiesībām

Apgrozījums: kravu pārvadājumi 90 000, tūrisms
15 000

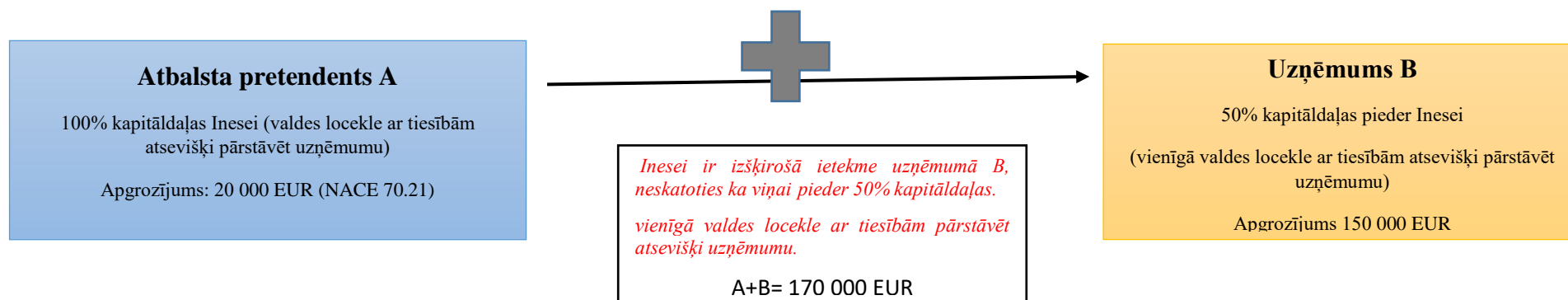
4.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents uzņēmums A, apgrozījums 20 000 EUR. 100% kapitāldaļas pieder Inesei, kura ir arī valdes locekle ar tiesībām pārstāvēt atsevišķi. Esošais darbības veids "Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi" NACE kods 70.21. Projektu plāno īstenot tūrisma jomā.

Papildus Inesei uzņēmumā B pieder 50% kapitāldaļas (vienīgā valdes locekle ar tiesībām pārstāvēt atsevišķi). Uzņēmuma B apgrozījums 150 000 EUR, darbības veids "Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi" NACE kods 70.21.

Atbilde: Šajā situācijā, būtu jāvērtē patiesā labuma guvējs uzņēmumā B. Par cik Inesei nav balsttiesību vairākums, bet tikai 50%, būtu nepieciešams īpašnieku savstarpējais līgums, kurā ir atrunāts, kam ir izšķirošā ietekme uzņēmumā. Tomēr konkrētajā piemērā, Inese uzņēmumā B ir vienīgā valdes locekle un arī ir tiesības pārstāvēt atsevišķi uzņēmumu, ir uzskatāms, ka Inesei ir izšķirošā ietekme uzņēmumā B, neskatoties ka viņai pieder tikai 50% kapitāldaļas.

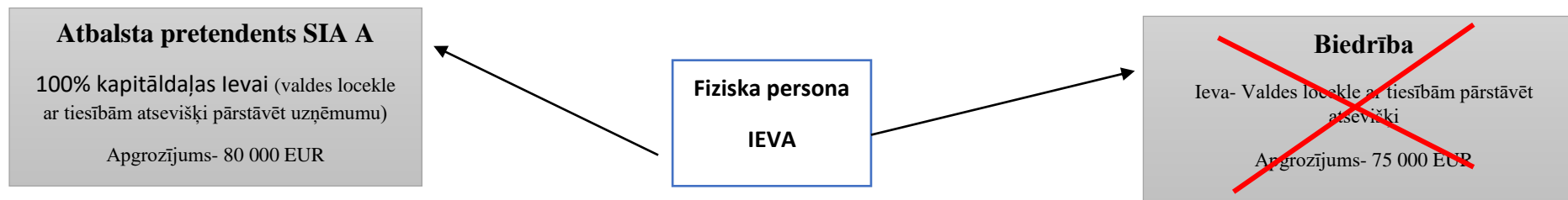
Nosakot Atbalsta pretendenta A apgrozījumu ir jāņem vērā arī B uzņēmuma apgrozījums = 170 000 EUR.

5.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents SIA A, apgrozījums 80 000 EUR, 100% kapitāldaļas (valde, ar tiesībām pārstāvēt atsevišķi) pieder fiziskai personai Ievai. Vienlaikus Ieva ir valdes priekšsēdētāja un valdes locekle Biedrībā, kuras apgrozījums ir 75 000 EUR.

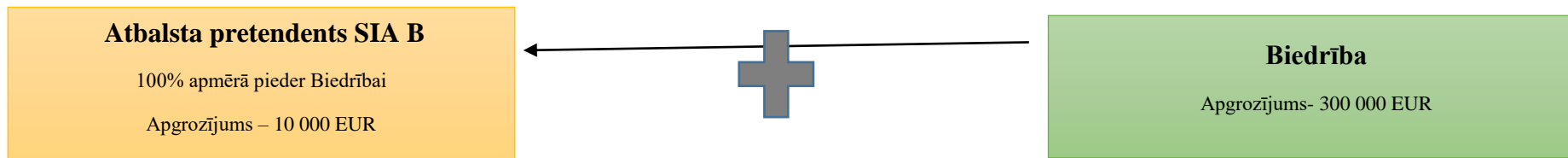
Atbilde: SIA A un Biedrība nav uzskatāmi par saistītiem uzņēmumiem. Lai arī fiziskai personai Biedrībā ir paraksta tiesības, viņai nav kapitāldaļu, (un arī nevar būt), jo biedrība pēc savas juridiskās formas nevar piederēt SIA.

6.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents SIA B, darbības veids - citur nekvalificēti sociālās aprūpes pakalpojumi, apgrozījums 10 000 EUR, kapitāldaļas 100% apmērā pieder Biedrībai. Biedrības ieņēmumi no saimnieciskās darbības 300 000 EUR.

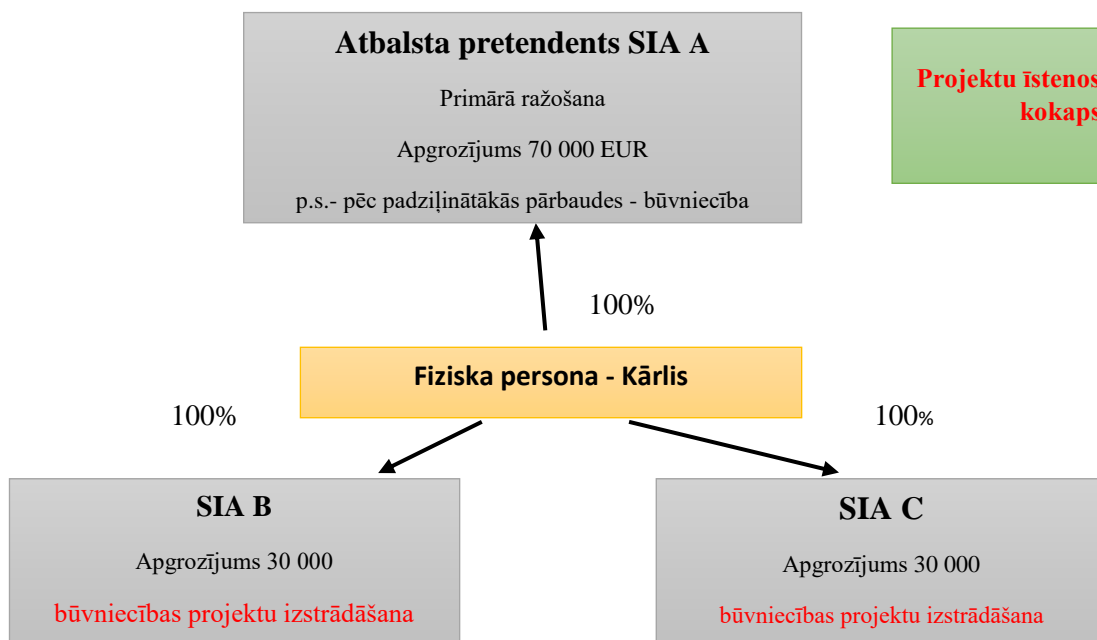
Atbilde: SIA B un Biedrība ir klasificējami, kā saistīts (viens vienots) uzņēmums. Uzņēmums 100% pieder Biedrībai (nav nozīmes nozarei, kurā uzņēmums darbojas). Nosakot Atbalsta pretendenta apgrozījumu tiek ņemts vērā arī Biedrības apgrozījums. 10 000 + 300 000

7.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents SIA A, līdzšinējā darbība primārā ražošana (pretendenta norādītā informācija), 100% pieder fiziskai personai Kārlim. apgrozījums 70 000 EUR. Ar projektu tiks uzsākta darbība jaunā nozarē- kokapstrāde. Papildus SIA A īpašniekam 100% pieder SIA B- apgrozījums 30 000 EUR un SIA C – apgrozījums 80 000 EUR.

Atbilde: Visi trīs uzņēmumi ir uzskatāmi, par saistītu uzņēmumu grupu. Saistība starp uzņēmumiem ir nosakāma caur fizisku personu vai fizisku personu grupu, uzņēmums darbojas tajā pašā tirgū vai blakustirgos un fiziskās personas līdzdalība tajā ir >50%. Pēc publiski pieejamās informācijas (BIS, VID datu bāzē) ir secināms, ka SIA A papildus primārai ražošanai (NACE ir reģistrēta tikai primārai ražošanai) darbojas arī būvniecības jomā (dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecībā- nav reģistrēts NACE kods). Papildus visi trīs uzņēmumi ir reģistrēti vienā juridiskajā adresē. SIA A+ SIA B+ SIA C

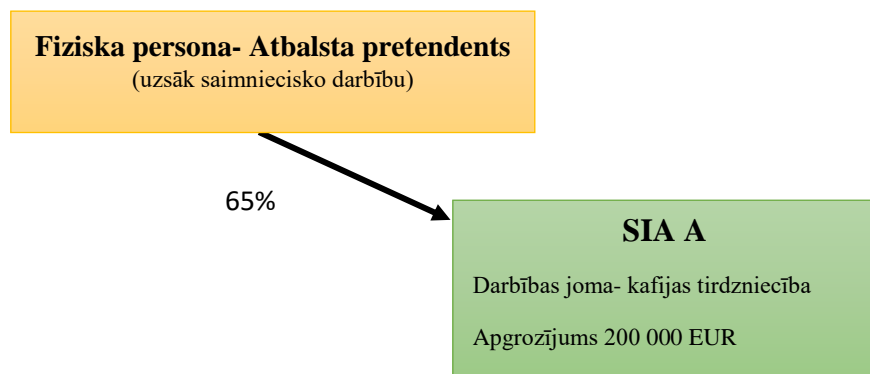
Projektu īsteno jaunā nozarē-
kokapstrāde

!!! Nosakot saistīto
uzņēmumu darbības tirgus,
tos nevērtē tikai atbilstoši
reģistrētajiem NACE kodiem,
bet izvērtē tos pēc būtības
(reālās darbības) un pēc
publiskajās datu bāzēs
pieejamās informācijas (VID,
BIS, PVD utt.)

8.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents Fiziska persona, vēlas uzsākt konditorejas izstrādājumu ražošanu mājas apstākļos. Fiziskai personai pieder 65 % kapitāldaļas uzņēmumā SIA A, kurš nodarbojas ar kafijas tirdzniecību līdzņemšanai un baudīšanai uz vietas.

Atbilde: Fiziska persona ar SIA A nav uzskatāmi par saistītiem uzņēmumiem regulas Nr.702/2014 izpratnē vai viena vienota uzņēmuma MK Nr.599 56.punkta izpratnē. Tomēr minētajā piemērā ir jāvērtē pazīmes, kas var norādīt uz mākslīgi radītiem apstākļiem: fiziskās personas resursi (telpas, aprīkojums, finanšu līdzekļi); spēja īstenot projektu bez SIA līdzdalības, produkcijas realizācijas vietas, personāls, vai fiziskās personas saimnieciskā darbība ir nodalāma no SIA A darbības.

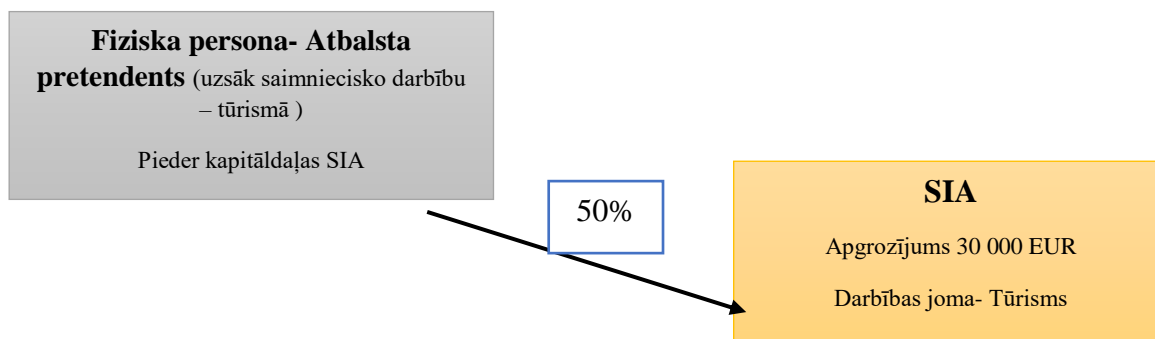
!!! Mākslīgu apstākļu konstatēšana:

- ✓ SIA A ir grūtībās nonācis uzņēmums, attiecīgi nevar nākt uz atbalstu;
- ✓ SIA A apgrozījums neatbilst MK nosacījumiem;
- ✓ SIA A nomā savas telpas fiziskai personai saimnieciskās darbības veikšanai;
- ✓ Aizdod līdzfinansējumu projektā;
- ✓ u.c. pazīmes;

9.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents fiziska persona Jānis. Projekta ietvaros plāno attīstīt tūrismu. Fiziskā persona Jānis ir arī SIA (darbojas tūrisma jomā) līdzīpašnieks ar 50% kapitāldaļām. Uzsākot savu saimniecisko darbību, Atbalsta pretendents plāno izmantot SIA resursus un pārņemt SIA aktīvus, jo SIA ir konstatētas grūtībās nonākušā uzņēmuma pazīmes.

Atbilde: SIA nevar pretendēt uz atbalstu, jo ir grūtībās nonācis uzņēmums, attiecīgi projektu iesniedz Fiziska persona tādējādi mākslīgi radot apstākļus, lai kvalificētos atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

!!! Mākslīgu apstākļu radīšana.

10.piemērs

Piemērs: Atbalsta pretendents SIA "A", līdzšinējā darbības joma –zobārstniecības prakse, 100% pieder fiziskai personai Dacei, apgrozījums 120 000 EUR (projekta iesniegšanas brīdī 2021.gada 31.maijā, pēc pēdējā noslēgtā gada pārskata datiem (2020.gads). Papildus 2021.gada 5.jūnijā Atbalsta pretendents SIA "A" ir uzsācis SIA "B" iegādi (apgrozījums 50 000 EUR, darbības joma- vispārējā ārstu prakse un zobārstniecības prakse). Uzņēmuma reģistrā dokumenti par SIA "B" iegādi tika iesniegti un pierēģistrēti 2020.gada 27.augustā.

Atbilde: Atbalsta pretendenta SIA "A" atbilstības pārbaude tiek veikta pirms projekta apstiprināšanas (nevis uz projekta iesniegšanas brīdi) un arī Atbalsta pretendenta SIA "A" saistītos uzņēmumus pārbauda projekta apstiprināšanas brīdī (piemērā, atbilstības pārbaude tiek veikta 2021.gada septembrī). Pēc Lursoft informācijas uz projekta apstiprināšanas brīdi (2021.gada septembris) Atbalsta pretendentam SIA "A" ir saistītais uzņēmums SIA "B", un to kopējais apgrozījums ir neatbilstošs pasākuma ietvaros piešķiramajam atbalstam. SIA "A" + SIA "B" = saistītie uzņēmumi, kuru apgrozījums ir 170 000 EUR.

